

หัวข้อวิทยานิพนธ์	กฎหมายไปรษณีย์กับเสรีภาพในการสื่อสาร
ชื่อผู้เขียน	พงษ์ศักดิ์ เกตุประเสริฐวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโยภาส
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารไว้อย่างชัดเจน และได้กำหนดเงื่อนไขในการที่รัฐจะจำกัดเสรีภาพดังกล่าวไว้ ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์หลายฉบับไปจำกัดสิทธิเหล่านั้นด้วย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัญหาการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์ ของประเทศไทย การศึกษานี้เป็นการวิจัยเอกสารโดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ แล้วนำที่ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพเปรียบเทียบกับต่างประเทศ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เพื่อจัดทำเป็นข้อสรุปกรณีประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า การจำกัดสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์โดยทั่วไปแล้วรัฐจะจำกัดได้ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ 1. เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ 2. เพื่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน กรณีประเทศไทยพบว่า การจำกัดสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์มีลักษณะเช่นเดียวกับต่างประเทศ แต่กฎหมายไปรษณีย์ประเทศไทยให้อำนาจพนักงานไปรษณีย์ในการตรวจค้น จับกุม หรือหน่วงเหนี่ยวผู้ฝ่าฝืนหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะกระทำความผิดตามกฎหมายไปรษณีย์ ไม่สอดคล้องกับหลักเรื่องการห้ามจับกุมขัง หรือตรวจค้นบุคคลได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงเสนอให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ใช้จำกัดสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์ของประเทศไทย โดยตรากฎหมายขึ้นเป็นการเฉพาะให้มีเนื้อหาครอบคลุมกิจการไปรษณีย์ทั้งหมด กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การเก็บรวบรวม การใช้ การเก็บรักษา จนถึงการทำลายข้อมูลที่ได้จากการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์ แทนการแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทีละฉบับ เพราะต้องใช้เวลาานาน กฎหมายแต่ละฉบับอาจมีรายละเอียดแตกต่างกัน และควรยกเลิกมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ที่ให้อำนาจพนักงานไปรษณีย์ตรวจค้น จับกุม หรือหน่วงเหนี่ยวผู้ซึ่งกระทำการฝ่าฝืนหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะกระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าว เพราะขัดกับหลักการในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน ยุ่งยากซับซ้อน เสียเวลา

ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รวมถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ ในการเก็บรวบรวม การใช้ การเก็บรักษา ตลอดจนการทำลายข้อส่วนบุคคลที่ได้จากการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์

จากการศึกษา เห็นว่ารัฐควรตรากฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลขึ้นเพื่อให้ทุกหน่วยงานต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายฉบับดังกล่าวกำหนดไว้ เว้นแต่หน่วยงานนั้น ๆ จะมีหลักเกณฑ์ วิธีการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกจำกัดสิทธิมากกว่าก็ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นั้น เพื่อเป็นมาตรฐานหรือหลักประกันขั้นต่ำให้แก่ประชาชน และเพื่อให้การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐนำไปถือปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งควรยกเลิกกฎหมายที่ใช้บังคับกับกิจการไปรษณีย์ฉบับปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เพราะเป็นกฎหมายฉบับเก่าไม่เป็นปัจจุบัน โดยตรากฎหมายไปรษณีย์ฉบับใหม่ให้มีเนื้อหาครอบคลุมกิจการไปรษณีย์ทั้งหมด ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ประวัติความเป็นมา เปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่างในการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์ของประเทศไทยกับต่างประเทศ โดย ซึ่งพบว่าระยะแรกรัฐได้ให้เสรีภาพในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์แก่ประชาชน ต่อมาเมื่อมีการติดต่อกับต่างประเทศมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม รัฐเห็นความสำคัญของติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์จึงได้ตรากฎหมายหลายฉบับเพื่อใช้จำกัดสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อรักษาความมั่นคงแห่งรัฐเป็นสำคัญ และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมถึงเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการไปรษณีย์

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 37 ประกอบมาตรา 29 ได้บัญญัติรับรองสิทธิในการติดต่อสื่อสารของประชาชนไว้อย่างชัดเจน และกำหนดเงื่อนไขให้รัฐจำกัดสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารของประชาชนได้ด้วย ผลจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ทำให้กฎหมายหลายฉบับที่รัฐใช้จำกัดสิทธิเสรีภาพในการติดต่อ สื่อสารทางไปรษณีย์ ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของรัฐธรรมนูญที่มุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้มากขึ้นกว่าเดิม ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาอันเกิดจากการที่รัฐใช้อำนาจจำกัดสิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์ ที่กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล โดยแยกศึกษาเป็น 3 กรณี คือ 1.เพื่อ

รักษาความมั่นคงแห่งรัฐ 2.เพื่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน 3.เพื่อบังคับใช้
ในกิจการไปรษณีย์

ปัญหาที่เกิดจากการจำกัดอันเกิดจากกฎหมายไปรษณีย์และกฎหมายฉบับอื่น ๆ ที่ให้อำนาจรัฐจำกัดเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารของประชาชนได้ ซึ่งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 37 ประกอบมาตรา 29 ซึ่งมุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมากกว่าเดิม โดยแยกศึกษา

1. เพื่อรักษาความมั่นคงแห่งรัฐ
ผู้มีอำนาจจำกัดสิทธิเสรีภาพในการสื่อสารทางไปรษณีย์ คือ นายกรัฐมนตรี โดยคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รวมถึงพื้นที่ที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ถ้าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากปัจจัยภายในประเทศ กำหนดระยะเวลาไม่เกิน 4 เดือน แต่อาจขยายระยะเวลาได้ถ้ามีความจำเป็น โดยให้องค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรี

2. เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
ผู้มีอำนาจจำกัดการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์ คือ เจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดแทนรัฐและได้รับการแต่งตั้งโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยให้ศาลทำหน้าที่ตรวจสอบ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจต้องได้รับอนุมัติจากศาล หรือพนักงานอัยการถ้ามีเหตุขัดข้องไม่อาจยื่นคำร้องต่อศาลได้ กำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 เดือน แต่อาจขยายระยะเวลาได้ถ้ามีความจำเป็น

3. เพื่อบังคับใช้กับกิจการไปรษณีย์
ผู้มีอำนาจจำกัดการติดต่อสื่อสารทางไปรษณีย์ คือ พนักงานไปรษณีย์ซึ่งกระทำต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ แต่ไม่มีอำนาจตรวจค้น จับกุม หน่วงเหนี่ยวตัวบุคคลผู้กระทำความผิด ควบคุมตรวจสอบโดยผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และระยะเวลาการจำกัดสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายไปรษณีย์ เห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมจะไม่เกินกว่า 15 วัน

Thesis Title: Postal Law And Liberty in Communication

Author: Pongsak Ketprasertwongs

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Weerapong Boonyopas

Department: Law

Academic Year: 2005

ABSTRACT

The Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2540 (1997) is explicitly prescribed to recognize the right and liberty in communication and provides the condition for the State to restrict the said liberty. In this regard, there are several laws in connection with postal services to restrict such liberty. This thesis aims to study problems of restriction of right and liberty in postal communication in Thailand. It is documentary research in which the information is gathered from texts, documents, and articles both in Thai and foreign languages. The data is qualitatively analyzed and compared with foreign countries viz.: the United States of America and the Federal Republic of Germany. This also aims to be a case summary of Thailand.

It is found that the State generally restricts the right and liberty in postal communication with two reasons viz.: (1) to maintain the security of the State and (2) to maintain public order or good morals. In Thailand, it is found that the natures of restriction of right and liberty in postal communication are similar to other countries. However, Thailand's Postal Law vests the power for post officers to search, arrest or detain any persons when they violate the postal law or when there are doubtful causes that they are going to commit offence against postal

law. This is inconsistent with the principles regarding the prohibition to arrest, confine or search the individuals without the Courts' orders or warrants according to the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2540 (1997).

This thesis suggests that the Thai law which restricts right and liberty in postal communication be amended by drafting the specific law. The contents of the said law should cover all postal services. The rules and methods of collecting, applying, maintaining and destroying data caused by the restriction of right and liberty in postal communication should be provided. This should be the substitution for the amendment of all related laws one by one because it takes a great deal of time. Each law may contain different details. Moreover, Section 78 of the Postal Act, B.E. 2477 (1934), which vests the power for post officers to search, arrest or detain any persons when they violate the postal law or when there are doubtful grounds that they are going to commit an offence according to the said law, should be repealed since it is inconsistent with the principles in the Constitution.